

A középdöntő küszöbén

33. alkalommal rendeztek Nemzetközi Zenei Versenyt Budapesten szeptember 9. és 21. között. A Szigeti József Hegedűverseny különleges vonzerejét biztosította, hogy az elődöntő szólisztikus műsora után a középdöntő és a döntő egyaránt zenekarral való szereplés lehetőségét kínálta.

Szeptember 15-én, a középdöntő kezdete előtt villáminterjút kértem a verseny igazgatójától, Schanda Beátától, a zsűri elnökétől, Kiss András hegedűművésztől, valamint attól a zsűritagtól, aki a szerkesztőbizottság munkájában is közreműködött: Perényi Esztertől.

F.K.: 84 jelentkező szerepel a verseny programfüzetében – hányan jöttek el, s ezt a létszámot hogyan értékelhetjük?

Sch. B.: 48-an Indultak el, 19 országot képviselve, és azt hiszem, hogy ez minden korábbi budapesti hegedűversenyénél népesebb mezőny. Ez egy teljesen normális arány, általában a jelentkezők fele indul el egy versenyen. Amikor jelentkeznek, nem feltétlenül tudják felmérni, hogy milyen felkészülést igényel, hogy milyen egyéb kötelezettségeik lesznek abban az időszakban.

F.K.: Mennyi volt a jelentkezési díj: sok-e, kevés-e, vajon összefügghet az összeg nagyságával, hogy könnyen le lehetett mondani a részvételt?

Sch. B.: 200 svájci frank volt a jelentkezési díj, és ehhez járulnak az utazás és szállás költségei. Ismerve a Nemzetközi Zenei versenyek világszövetségének hasonló versenyeit, ez nem rendkívül magas díj.

F.K.: Hogyan alakult a verseny anyaga? Az elődöntőben három Bachszonáta közül kellett választani egyet /pontosabban annak meghatározott két tételel/, Bartók Szonátájának első tétele adott volt, s ami a külföldiek számára talán a legnagyobb erőpróba volt: három magyar kortárs-kompozíció közül kellett választani egyet. Lehet, hogy a lemondások egy része összefüggött azzal, hogy nem tudtak választani a magyar művekből? A műsorfüzet ilyesmit sejtet: a jelentkezők közül sokan nem adták meg időben, hogy mit választanak...

L.A.: A műsor viszonylag egyszerűen alakult. Perényi Eszter két magyar művet javasolt, Tihanyi Lászlótól az Attist, valamint Kocsár Miklós Szonátájának 2. és 3. tételét – én pedig egyet, Szokolay Sándortól a Passacaglia Fantasiát. Mind a három

művet ismertük régebről, a zeneakadémiai versenyeken a Kocsár-mű gyakran elhangzott, Tihanyi darabja is, a Szokolay-művet pedig a Mester lánya játszotta az egyik vizsgán, és onnan ismertük. Mindhárom mű nagyon tetszik, ezért határoztunk úgy, hogy ezeket fogjuk feladni a versenyzőknek. Akik eljöttek, halatlan magas színvonalom játszották mindhárom művet.

P.E.: Nem hiszem, hogy a magyar kortárs-művek közrejátszottak volna a lemorzsolódásban. Minden versenyző megkapta mindhárom kottát, és én is ismertem olyan külföldi versenyzőt, aki elmondta, hogy átjátszotta mindhármát, és nehezen tudott választani közülük. Tehát a késői döntés mögött egyáltalán nem az volt, hogy nehéz lett volna nekik valamelyik mű. Tapasztalatból már tudtuk, mennyi munkát igényel megtanulásuk – ezért is esett e darabokra a választás. Tényleg nagyon magas szintű volt az előadásuk, a szerzők is rendkívül meg voltak elégedve. Gyakorlatilag alig tudtak választani a jobbnál-jobb előadások közül, és mi is sokat vitatkoztunk, alig tudtuk kiválasztani, hogy ki kapja azt a különdíjat, amelyet a Főváros a mai magyar darabok legjobb előadásáért ajánlott föl.

F.K.: Végignéze a jelentkezők listáján, feltűnt, hogy Kiss András tanár úrnak egyetlen növendéke sem indult. ők nem akartak versenyezni, vagy szándékosan nem indította őket, esetleg azért, mert Ön a zsűri elnöke?

K.A.: Nem függenek össze ezek a dolgok. Nem én vagyok az egyetlen zeneakadémiai tanár, akinek nem indult növendéke. Az, hogy most épp én vagyok a zsűrielnök, az – gondolom – azért van, mert én vagyok a tanszékvezető a Zeneakadémián.

P.E.: Egy növendéked a nemrég lezajlott mosonmagyaróvári Flesch-versenyen I. díjat kapott, Várnagy Katalin. ő például arra a versenyre készült, ott más volt a műsor. És más versenyek is vannak. Most lesz a Sarasate-verseny, van, aki a Joachim-versenyre készül. A Szigeti József Hegedűverseny műsora eléggé különleges, speciális, hogy úgy mondjam. Nem mindenkinek „fekszik”.

F.K.: Perényi Eszter növendékei gyakran és sikeresen szerepelnek versenyeken. Mit tart jónak, mint tanár, a versenyekben?

P.E.: Főleg azt, hogy megtanulják a programokat. A versenyre való fölkészülés nagyon nagy koncentrációt igényel. Ragyogó alkalom arra, hogy komoly repertoárt szerezzenek.

F.K.: Kaptak-e lehetőséget a magyar versenyzők, hogy műsorukat korábban közönség előtt eljátszhassák?

Sch.B.: Kinek-kinek magánügye, hogy hogyan készül fel a versenyre. A hazai jelölteknek annyi előnyük van, hogy a termet, az akusztikai élményt nyilván jobban ismerték.

K.A.: Kifejezetten válogató-verseny nem volt.

Sch.B.: ... de tudok olyan vidéki zene-művészeti főiskoláról, amelyik például meghívott versenyre készülöket, szereplési lehetőséget biztosítva nekik.

F.K.: A „hivatalos” fővárosi koncertéletben tehát nem volt lehetőségük?

Sch.B.: Nem, de azt hiszem, hogy nem is lenne fair! Most már nem az van, mint ami húsz évvel ezelőtt volt, hogy a magyarok egy házi zsűri előtt játszottak, és csak azok indulhattak a nemzetközi versenyen, akiket az a zsűri továbbengedett.

10-15 éve is volt ilyen: akkor a Versenyiroda kötelessége volt a szervezés, mert ő adott engedélyt a versenyen való indulásra. Mivel ez ma nincs semmiféle engedélyhez kötve, azt hiszem, ez nem várható el.

F.K.: Milyenek látja a zsűrielnök a mezőnyt az elődöntők után?

Milyenek a mai magyar hegedűsök?

K.A.: Azt hiszem, az a tény, hogy a 12-es középdöntőbe három magyar versenyző jutott, önmagáért beszél. Sejteti, hogy változatlanul méltán híres a magyar vónós-iskola.

Ismét csengetnek – elszólják tőlem beszélgetőpartnereimet, akik az Erkel Ferenc Kamarazenekar kíséretével, új funkciókban ismerkednek a tizenkettekkel. Közülük kerül ki az a hat szerencsés, akinek lehetősége lesz a döntőben – néhányuknak a gálakoncerten is – a Ligeti András vezényelte MRT Szimfonikus Zenekarával is együtt muzsikálni.

Fittler Katalin

(A döntőről és a győztesekről következő számunkban tudósítunk.)